

Висновок

Кабінету Міністрів України

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» (щодо ліцензування суб'єктів господарювання, які здійснюють виробництво спирту етилового)» (реєстр. № 3906 від 17.07.2020) (далі – проєкт Закону)

Відповідно до пояснювальної записки метою проєкту Закону є протидія незаконному виготовленню та обігу спирту шляхом удосконалення вже встановлених законом та доповнення новими умовами його виробництва, реалізації, контролю, а також, посилення відповідальності за порушення у цій сфері діяльності. Проєктом Закону пропонується внести зміни до Закону України від 18.12.1995 № 481 «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» (далі – Закон № 481) в частині:

доповнення новими термінами:

«цілодобова система відеоспостереження»;

«незаконне втручання в систему цілодобового відеоспостереження»;

«єдина державна автоматизована інформаційна система»; «програмно-апаратні засоби»;

обов'язкового встановлення цілодобової системи відеоспостереження, програмно-апаратних засобів, автоматичних засобів вимірювання та обліку спирту при отриманні ліцензій на його виробництво;

заборони на території акцизного складу здійснення інших видів діяльності;

розширення переліку підстав для призупинення ліцензії на виробництво спирту, зокрема, у разі незаконного втручання в систему цілодобового відеоспостереження, виробництва спирту без використання витратомірів-лічильників;

розширення переліку підстав для анулювання ліцензії рішенням суду про встановлення факту:

незаконного втручання в систему цілодобового відеоспостереження суб'єктом господарювання;

ДОКУМЕНТ СЕД Мінекономіки АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000007CF72E0074EE8200

Підписувач Петрашко Ігор Ростиславович

Дійсний з 30.03.2020 0:00 по 30.03.2022 0:00

Мінекономіки

2611-01/56420-01 від 16.09.2020
9:25:35

встановлення факту порушення мінімальної норми виробництва спирту етилового протягом двох кварталів поспіль;

наявності у виробничих приміщеннях, де здійснюється виробництво спирту, сировини, необхідної для його виробництва, без наявності первинних бухгалтерських документів, що підтверджують її законне отримання;

посилення відповідальності за незаконне виготовлення спирту шляхом збільшення розміру фінансових (штрафних) санкцій за виробництво спирту без наявності ліцензії з 85 тис. до 3 млн грн, оптової торгівлі спиртом – з 17 тис. до 1,5 млн гривень;

встановлення нових видів фінансових (штрафних) санкцій за незаконне втручання у систему відеоспостереження та виробництво спирту етилового без витратомірів-лічильників у розмірі 500 тис. гривень.

В цілому підтримуючи запропоновані проєктом Закону заходи щодо вдосконалення контролю за виробництвом і обігом спирту, посилення відповідальності за незаконне його виготовлення і реалізацію, необхідно зауважити про таке.

1. Стосовно лабораторій. Проєктом Закону пропонується в абзаці дванадцятому статті 1 Закону № 481 слово «акредитованих відповідно до законодавства» замінити словами «що мають підтвердження технічної спроможності проведення метрологічних вимірювань».

Крім того, проєктом Закону пропонується абзац восьмий частини шостої статті 3 Закону викласти в новій редакції та замінити підтвердженням «договір з акредитованою відповідно до законодавства лабораторією (у разі відсутності власної акредитованої лабораторії)» на «документ, що підтверджує наявність власної лабораторії з вимірювальними можливостями».

Статтею 1 Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» визначено: «акредитована лабораторія – лабораторія будь-якої форми власності, що розташована в Україні або іншій країні, акредитована на відповідність вимогам стандарту ISO/IEC 17025 (ДСТУ ISO/IEC 17025) Національним органом України з акредитації, іноземним органом з акредитації, який є повним членом ІЛАС (Міжнародної організації із співробітництва в галузі акредитації лабораторій), або іншим іноземним органом з акредитації, діяльність якого відповідає вимогам стандарту ISO/IEC 17011 (ДСТУ ISO/IEC 17011)».

Водночас, і Законом № 481, і проєктом Закону передбачається, що суб'єкт господарювання може використовувати для виробництва будівлі, виробничі, складські та інші приміщення, обладнання, які використовуються для виробництва на праві власності, володіння та/або користування.

Також, необхідно взяти до уваги, що виробником алкогольних напоїв може бути суб'єкт малого бізнесу.

Враховуючи викладене, доцільно залишити в чинній редакції абзац восьмий частини шостої статті 3 Закону № 481.

2. Проєктом Закону пропонується статтю 1 Закону № 481 доповнити новими абзацами, згідно з якими передбачити, зокрема, що єдина державна автоматизована інформаційна система – це багатофункціональна інтегрована автоматизована система, що забезпечує безперервний контроль за виробництвом, обігом та реалізацією спирту етилового (у тому числі як лікарського засобу), спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, зернового дистиляту, біоетанолу, і становить сукупність взаємозв'язаних функціональних підсистем, програмно-інформаційних комплексів, програмно-технічних, програмно-апаратних та технічних засобів, які забезпечують логічне поєднання визначених ресурсів (засобів), обробку, зберігання та захист інформації, передачу даних.

Положенням проєкту Закону не вказаний суб'єкт, уповноважений на ведення вказаної автоматизованої інформаційної системи та відповідальний за її функціонування, за перелік обладнання, програмне забезпечення, вимоги до відеокамер та їх кількість.

Водночас, варто зазначити, що постановою Кабінету Міністрів України від 9 жовтня 2013 р. № 806 (із змінами) відповідно до статей 229, 230 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) затверджено Порядок ведення Єдиного державного реєстру витратомірів-лічильників обсягу виробленого спирту етилового (далі – Реєстр), яким передбачено внесення до Реєстру електронними засобами зв'язку (телекомунікації) у формі електронних документів за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення інформації про встановлені витратоміри-лічильники спирту, їх показання на кожному місці отримання та відпуску спирту етилового на акцизних складах, де виробляється спирт етиловий, та/або інформацію про встановлені витратоміри спирту, витратоміри продукції, їх показання по кожному місцю отримання спирту етилового, відпуску продукції на території підприємств, які використовують спирт етиловий для виробництва окремих видів продукції.

Враховуючи зазначене запропонована проектом Закону процедура встановлення програмно-апаратних засобів, які забезпечують фіксацію та передачу інформації про обсяг виробництва й обігу спирту в режимі онлайн до Єдиної державної автоматизованої інформаційної системи, передбачає створення додаткової автоматизованої системи та не узгоджується з процедурою ведення Реєстру.

3. Частиною другою розділу 1 проекту Закону пропонується частину другу статті 2 Закону № 481 викласти у такій редакції: «Ліцензія на виробництво спирту етилового (у тому числі як лікарського засобу), спирту етилового ректифікованого виноградного, спирту етилового ректифікованого плодового, зернового дистиляту, біоетанолу видається суб'єктам господарювання за умови: встановлення цілодобової системи відеоспостереження в порядку та на умовах, визначених цим законом».

Проте лише встановлення системи відеоспостереження не може забезпечити її функціонування.

При цьому, положенням проекту Закону, зокрема, охоплюється зерновий дистилят, який виготовляється за іншою технологією шляхом дистиляції. Пропонується слова «зернового дистиляту» з положень проекту Закону виключити.

4. Проектом Закону пропонується на території акцизного складу суб'єкта господарювання, який здійснює виробництво спирту, заборонити здійснення іншого виду діяльності, за виключенням тих, що пов'язані з виробництвом такого спирту та/або алкогольних напоїв.

Зазначене положення суперечить статті 19 Господарського кодексу України, якою встановлено, що суб'єкти господарювання мають право без обмежень самостійно здійснювати господарську діяльність, що не суперечить законодавству.

Виробниками спирту етилового та біоетанолу може здійснюватися економічно обґрунтоване супутнє виробництво: двоокису вуглецю, високоякісного корму для тварин, дріжджів тощо.

5. Потребує перегляду положення проекту Закону, яким передбачається виробництво спирту етилового неденатурованого з використанням не менше п'яти колон: бражної колони, епюраційної колони, ректифікаційної колони, колони кінцевої очистки та розгонної колони. Діючі технологічні регламенти дозволяють здійснювати таке виробництво з використанням трьох колон (бражна колона, епюраційна колона, ректифікаційна колона).

6. Проектом Закону пропонується доповнити статтю 2 Закону № 481 положенням яким встановлюється: «Мінімальна завантаженість виробничих потужностей для виробництва спирту етилового встановлюється на рівні 50 % від нормативних виробничих потужностей, визначених в атестаті виробництва та вноситься до ліцензії на виробництво спирту етилового.

У випадку зниження виробництва спирту етилового, нижче мінімального завантаження – за заявою суб'єкта господарювання, технологічне обладнання опломбовується органом, який видав ліцензію.

Після пломбування технологічного обладнання, суб'єкт господарювання має право на звернення із заявою про відновлення використання виробничих потужностей та їх розпломбування, не раніше ніж через 3 місяці».

Також проектом Закону передбачено доповнення статті 3 Закону № 481 положенням, згідно з яким ліцензія на виробництво анулюється також шляхом прийняття органом, який видав ліцензію, відповідного письмового розпорядження на підставі встановлення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику факту порушення мінімальної норми виробництва спирту етилового протягом двох кварталів поспіль, без застосування суб'єктом господарювання добровільної процедури пломбування виробничих потужностей.

Зазначені пропозиції не узгоджуються:

із статтею 42 Господарського кодексу України, якою встановлено, що підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку;

та статтею 44 цього кодексу, якою встановлено, що підприємництво здійснюється на основі, зокрема:

вільного вибору підприємцем видів підприємницької діяльності;

самостійного формування підприємцем програми діяльності, вибору постачальників і споживачів продукції, що виробляється, залучення матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, використання яких не обмежено законом, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону.

7. Потребують уточнень положення проекту Закону щодо здійснення опломбування, які суперечать Кодексу.

Відповідно до підпункту є) пункту 230.12 статті 230 Кодексу передбачено, що представник контролюючого органу на акцизному складі відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, присутній у разі опломбування місць можливого доступу до спирту (в тому числі витратомірів-лічильників спирту етилового), спиртосховища, цеху розливу та складу готової продукції після закінчення робочого дня.

Відповідно до пункту 230.19 статті 230 Кодексу розпорядник акцизного складу зобов'язаний, зокрема, встановлювати та підтримувати у належному стані необхідні замки, пломби, лічильники чи інші вимірювальні прилади, які можуть бути затребувані постійним представником контролюючого органу на акцизному складі з метою забезпечення повноти сплати належної суми податку із спирту, горілки та лікєро-горілочаних виробів, пального, що виробляються на акцизному складі.

8. Потребує уточнення положення проєкту Закону щодо визначення центрального органу виконавчої влади, відповідального за здійснення атестації виробництва спирту. Адже Порядок проведення атестації виробництва спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів затверджено наказом Державного комітету України по стандартизації, метрології та сертифікації від 29 лютого 1996 р. № 96, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 червня 1996 р. за № 291/1316.

9. Згідно із частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроєкту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Однак, розрахунки витрат з Державного бюджету та суб'єктів господарювання до проєкту Закону відсутні.

Враховуючи вищевикладене, Кабінет Міністрів України підтримує проєкт Закону за умови врахування наданих зауважень.

**Міністр
розвитку економіки, торгівлі та
сільського господарства України**

Ігор ПЕТРАШКО